

Voka – Kamer van Koophandel Limburg vzw
'Huis van de Limburgse Ondernemer',
Gouverneur Roppesingel 51, 3500 Hasselt, BE
tel. +32 11 56 02 00, fax +32 11 56 02 09
info.kvklimburg@voka.be, www.voka.be

**Kamer van
Koophandel
Limburg**

Persbericht

aan

Media

meer informatie bij

Johan Grauwels

datum

31 mei 2018

tel. direct

+32 11 56 02 60

+32 473 38 65 05

aantal pagina's

9

e-mailadres

johan.grauwels@voka.be

Conjunctuurbarometer bevestigt economische terugval

Sterk regionaal economisch weefsel voorkomt recessietendens

Voor onze conjunctuur wordt reeds geruime tijd een terugval voorspeld. En deze voorspelling blijft ook deze maand overeind. Maar ook het historisch hoog activiteitsniveau wordt bestendig. Het is dus het Limburgs economisch weefsel dat een recessietendens voorkomt. Dat voorspelt de conjunctuurbarometer van Voka – KvK Limburg. Johann Leten, gedelegeerd bestuurder van Voka – KvK Limburg: "Een groot deel van het Limburgs economisch weefsel bestaat uit Limburgse kmo's. Veelal familiebedrijven die met noeste arbeid, doorzettingsvermogen en toekomstgericht investeren de welvaart van onze provincie vrijwaren. Zij zorgen mee dat de recessieduivel in onze provincie geen schijn van kans maakt."

In februari 2018 zouden we de top van 114,8 indicatorpunten bereiken, waarna de conjuncturele terugval systematisch doorloopt tot oktober 2018. Dit conjunctuurpatroon voorspelt de conjunctuurbarometer van Voka – KvK Limburg reeds zes maanden. Opvallend is wel dat de intensiteit van de terugval telkens afneemt. In februari en maart werd voor juli 2018 een indicatorniveau van 100 punten vooropgesteld. Vorige maand mochten we dit herzien tot 103,36 punten en ook deze maand passen we de forecast positief aan tot bijna 107 punten. Het regionale economische weefsel is krachtig genoeg om een recessietendens te voorkomen.

Enkel autosector draagt niet meer bij aan economische hausse

Ook deze maand breken de Limburgse starters weer records, met een sterke bijdrage tot de conjunctuur als gevolg. De buitenlandse vraag blijft de expansiemotor ook aandrijven. Nog steeds hebben we het einde van deze katalysator niet in zicht. De slagkracht van de bouw blijft overeind, maar neemt wel af. En dit voor alle deelsectoren: bouw, renovatie, residentieel en niet-residentieel. De toeristische sector breekt met de trend van vorige maand: een sterker wordende expansie op korte termijn lijkt deze maand aan de orde. Opvallend in de autosector is de vermindering van het aantal inschrijvingen van nieuwe bedrijfsvoertuigen. De sterke opleving van vorige maand wordt hiermee volledig van de kaart geveegd. De totale

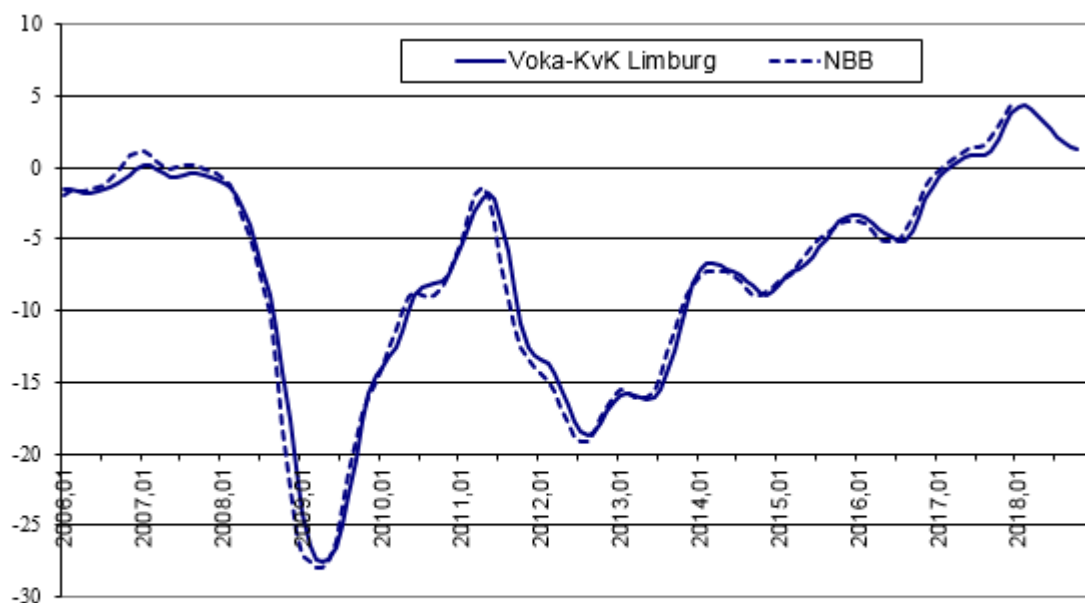
werkloosheid ten slotte blijft per saldo nog -7,98% onder het niveau van de vergelijkbare periode van vorig jaar.

Limburgse familiale ondernemingen

"80% van onze Limburgse kmo's bestaat uit familiale ondernemingen. Het zijn zij die er mee voor zorgen dat we dit historisch hoog activiteitsniveau kunnen aanhouden. Met het Family Business Center zet Voka – KvK Limburg sterk in op de familiale ondernemingen. Zij zorgen voor de huidige, maar ook de toekomstige economische welvaart van onze provincie. Met het platform voor eigenaars-ondernemers helpen we ondernemers om de toekomst van hun bedrijf te vrijwaren. Dankzij de uitreiking van De Fakkel willen we jaarlijks de familiebedrijven in de kijker plaatsen. Ook in de toekomst kunnen familiale ondernemingen en hun medewerkers steeds rekenen op applaus en ondersteuning van Voka – KvK Limburg."

2/9

Conjunctuurbarometer Voka – KvK Limburg en NBB (mei 2018 – oktober 2018)

Bron: Voka -KvK Limburg

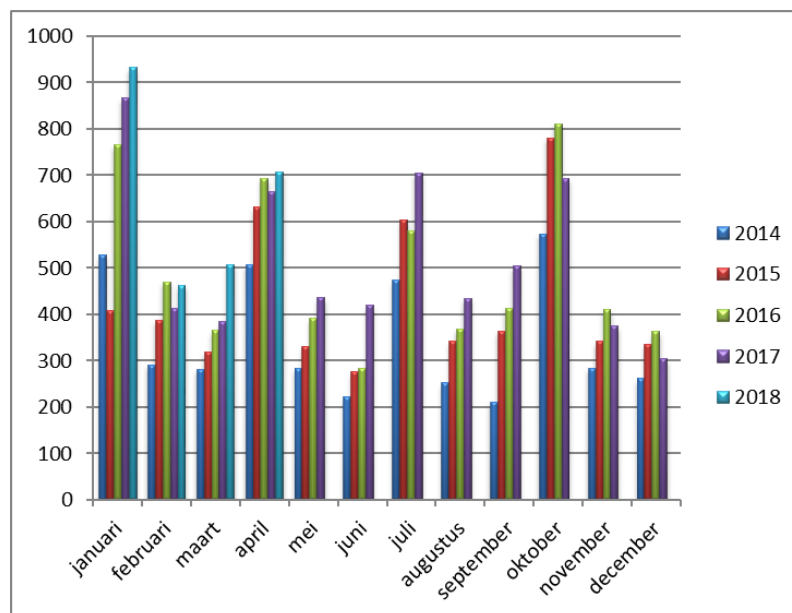
In samenwerking met Professor dr. Guido Van Rompuy, hoogleraar economie en econometrie, wordt elke maand een prognose gemaakt van de Limburgse conjunctuur op basis van effectieve economische realisaties betreffende de bouwvergunningen, inschrijvingen van nieuwe voertuigen, arbeidsmarkt, toerisme en internationale handel. Hiermee is de Voka -KvK Limburg-indicator een goede aanvulling op de conjunctuurbarometer van de Nationale Bank van België, welke peilt naar de verwachtingen van de bedrijfsleiders omtrent het conjunctuurverloop. Met andere woorden, de Voka -KvK Limburg-indicator voorspelt op basis van de economische activiteit de verwachtingen van de NBB tot zes maanden vooruit.

Starters

Tabel: aantal starters in Limburg

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	YtY
januari	502	457	527	407	765	866	932	7,62%
februari	308	267	291	387	470	413	463	12,11%
maart	316	273	282	319	365	384	507	32,03%
april	453	461	506	631	694	664	706	6,33%
mei	279	323	284	331	391	436		
juni	255	230	221	276	283	419		
juli	435	436	473	604	580	705		
augustus	235	200	252	341	369	434		
september	222	211	211	364	413	504		
oktober	501	506	573	781	811	693		
november	247	275	284	341	411	374		
december	257	231	261	336	363	304		
Tussentijds totaal (tem april)	1579	1458	1606	1744	2294	2327	2608	12,08%
Jaartotaal	4010	3870	4165	5118	5915	6196		

3/9

Bron: Voka – KvK Limburg

Ook april 2018 breekt records. Waar we in april 2017 nog een daling ten opzichte van april 2016 rapporteerden (-4,32%), zien we nu een duidelijke stijging (6,33%). Na het eerste kwartaal staat 2018 helemaal in stelling om hoge toppen te scheren.

Export zorgt voor expansie

De trendpatronen voor het verwachte verloop van zowel exportwaarden als -transacties vlakken volledig uit. Deze tendens diende zich vorige maand ook reeds aan. Dit in tegenstelling tot twaalf maanden geleden, toen de trend voor de exportwaarden nog beduidend sterker opwaarts verliep. Voor de transacties is deze trend identiek aan die in dezelfde periode vorig jaar.

De marge voor de exportwaarden valt terug tot 15,32%. Dit is een duik ten opzichte van vorige maand (22,76%), maar gelijkaardig aan de marge van twee maanden geleden (16,95%). De marge van de transacties blijft met 10,41% nauw in de buurt van de 12,21% van vorige maand.

4/9

De buitenlandse vraag blijft de functie van expansiemotor met verve vervullen. Bovendien zijn er geen redenen om aan te nemen dat dit op middellange termijn zou veranderen.

Slagkracht van positieve bijdrage bouwactiviteit neemt af

Waar vorige maand nog vier van de vijf trends neerwaarts gericht waren, zien we nu drie van de vijf indicatieve trends die opwaarts gericht zijn: het aantal bouwvergunningen voor zowel residentiële als niet-residentiële nieuwbouw en het te realiseren niet-residentiële volume. Geen enkele trend van de vijf trends binnen de bouwsector is echter significant.

De algemene krimp-tendens die we vorige maand reeds aanklaagden, zet zich verder door. De marge voor de vergunningen residentiële nieuwbouw daalt van 85,14% twee maanden geleden, over 52,97% vorige maand tot 38,46% nu. Een gelijkaardige evolutie zien we voor de te realiseren oppervlakte residentiële nieuwbouw: van 59,95% over 49,72% naar 37,48%. De marge voor de vergunningen residentiële renovatiebouw wordt quasi gehalveerd tot 12,43%. Ook voor de marge van de volumes niet-residentiële nieuwbouw noteren we bijna een halvering: van 63,58% vorige maand naar 38,14% nu. Enkel de terugval van de marge voor de niet-residentiële nieuwbouwvergunningen blijft beperkt: de 16,06% van vorige maand is sterk vergelijkbaar met de huidige 14,29%.

De slagkracht van de positieve conjunctuurbijdrage van de bouwactiviteit blijft overeind, maar neemt wel af. Op middellange termijn lijkt zich per saldo eerder een veralgemeende stagnatie aan te dienen.

Terugval binnen automobielsector dient zich terug aan

De structureel neerwaartse en significante trendpatronen blijven ook deze maand behouden, zowel voor bedrijfsvoertuigen als personenwagens. Qua intensiteit zijn beide trends zowat een perfecte kopie van de trends die twaalf maanden geleden vastgesteld werden.

De terugval die vorige maand een halt werd toegeroepen, dient zich deze maand terug aan. De year-to-year differential van de bedrijfsvoertuigen daalt tot een licht negatieve -0,97%. Vorige maand en twee maanden geleden noteerden we respectievelijk nog 7,15% en 1,95%. De marge voor het aantal inschrijvingen van nieuwe personenwagens blijft nog wel positief, maar flirt wel nadrukkelijk met het nulpunt (0.09%). Dit in tegenstelling tot de 1,87% vorige maand en de 2,37% twee maanden geleden.

5/9

De krimp in het totaal aantal inschrijvingen van nieuwe wagens is in hoge mate te wijten aan een opvallende vermindering van het aantal inschrijvingen van nieuwe bedrijfsvoertuigen. De sterke opleving van vorige maand wordt hiermee volledig van de kaart geveegd. Per saldo gedraagt de sector zich eerder conjunctuurneutraal.

Positieve bijdrage toerisme blijft behouden

Binnen de toeristische sector is enkel de trend in het verloop van de verwachte aankomsten licht negatief. De overige zijn licht positief. Wel zijn ze allemaal niet meer significant. Globaal genomen wijst de evolutie van de trendpatronen in de richting van een stagnatie van de activiteit. Voor de aankomsten en overnachtingen zijn de trends vrijwel identiek aan die van vorig jaar. Bij de bezettingsgraden domineert nu nog een licht opwaarts patroon, waar dat vorig jaar nog een lichte daling werd vastgesteld.

De marge voor de aankomsten neemt licht toe van 1,07% vorige maand tot 1,72% nu. Hiermee wordt het niveau van twee (1,82%) en drie (1,56%) maanden geleden opnieuw gerealiseerd. De marge voor de overnachtingen veert terug op naar 0,33% na de -0.79% van vorige maand. Desondanks blijft deze waarde beduidend lager dan de 1,18% van twee maanden geleden. De year-to-year differential van de bezettingsgraden van hotels (3,75%) vertoont een ruimte verviervoudiging ten opzicht van vorige maand (0.88%). De differential van de bezettingsgraden voor alle logies doet het evenmin slecht: van 1,45% vorige maand tot 3,37% deze maand. Tot twee maanden geleden rapporteerden we voor beide indicatoren nog negatieve marges.

De positieve bijdrage van de toeristische activiteit aan de regionale conjunctuurontwikkeling blijft behouden. Op middellange termijn lijkt een terugval tot het activiteitsniveau van vorig jaar het meest plausibele scenario.

Terugval in werkloosheid van vorige maand terug gecompenseerd

De mathematisch licht positieve werkloosheidstrends zijn allen niet significant. Qua intensiteit zijn ze voor beide geslachten sterk vergelijkbaar met degene die in de vergelijkbare periode van vorig jaar genoteerd werden. Ook nu tekent zich een nadrukkelijke stagnatie van de werkloosheidsevolutie af.

Het aantal mannelijke werklozen blijft in de periode tot oktober -9,81% onder het niveau van vorig jaar. Deze marge is vrijwel identiek aan deze van vorige maand (-9,48%). De marge voor vrouwelijke werklozen evolueert opnieuw licht richting nulpunt, maar blijft wel stevig negatief (-6,03% ten opzichte van 6,45% en -5,04% vorige maand en twee maanden geleden). De totale werkloosheid blijft per saldo nog -7,98% onder het niveau van de vergelijkbare periode van vorig jaar.

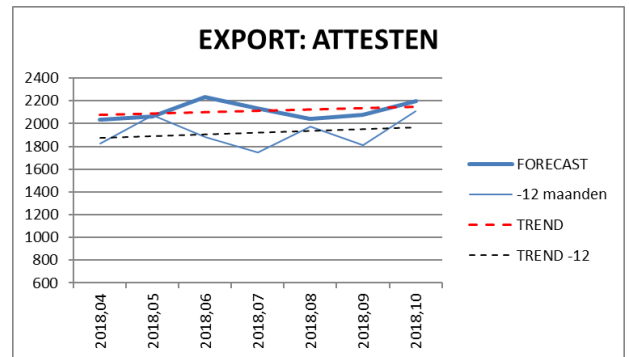
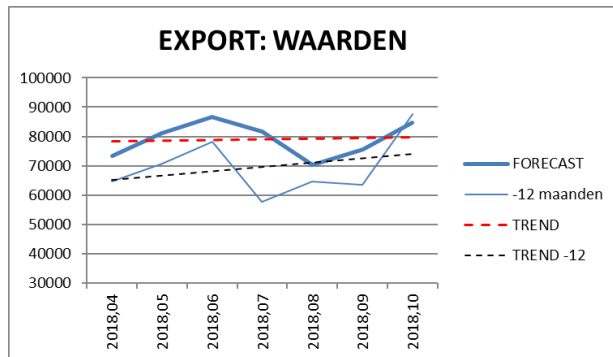
6/9

Familiale ondernemingen

Johann Leten besluit: "De voorspelde economische terugval wordt bevestigd. En tegelijkertijd behouden we binnen Limburg wel een hoog activiteitsniveau. Onze familiale ondernemingen weten door hun inzet en harde werk een mogelijke recessietendens te voorkomen. Chapeau! Het is niet evident om telkens opnieuw risico's te blijven nemen en te blijven investeren. Wij blijven als Voka – KvK Limburg ijveren voor de belangen van onze ondernemingen. In het kader van SALVO (Strategisch Actieplan Limburg tot de Vierde Orde) hebben we extra mensen aangenomen om die familiale bedrijven ook bijkomend te ondersteunen en begeleiden bij hun uitdagingen."

Overzicht deelindicatoren

SECTOREN	TREND	YEAR-TO-YEAR DIFF.
1. Export		
Exportwaarden	↑	15,32%
Exportattesten	↑	10,41%
2. Bouwsector		
Residentiële nieuwbouw: aantal	↑	38,46%
Residentiële nieuwbouw: oppervlakte	↓	37,48%
Residentiële renovatie: aantal	↓	12,63%
Niet-residentiële nieuwbouw: aantal	↑	14,29%
Niet-residentieel: volume	↑	38,14%
3. Automobielsector		
Bedrijfsvoertuigen	↓	-0,97%
Personenwagens + dubbel gebruik	↓	0,09%
4. Toerisme		
Aankomsten	↓	1,72%
Overnachtingen	↑	0,33%
Bezettingsgraad hotels (excl 4 sterren)	↑	3,75%
Bezettingsgraad alle logies (excl 4 sterren)	↑	3,37%
5. Arbeidsmarkt		
Werkloosheid mannen	↑	-9,81%
Werkloosheid vrouwen	↑	-6,03%
Totaal	↑	-7,98%

8/9

